

۱۳۷

# جمعه

گزیده بیانات آیت الله عابدینی

خطبه‌های نماز جمعه ۵ خرداد ماه ۱۴۰۲



سازمان مجامع قزوین



نشریه ذکر جمعه  
با هدف انتشار گزیده بیانات  
ائمہ جمعہ قزوین در خطبه‌های  
نماز جمعه، هر هفته به صورت  
الکترونیکی از طریق شبکه‌های اجتماعی  
ستاد نماز جمعه منتشر می‌گردد.  
لازم به ذکر است متن بیانات ائمہ  
محترم جمعه، با حذف و اضافات و  
ویرایش همراه است و سعی شده  
است جهت مطالعه و بهره‌جویی  
هرچه بهتر مخاطبین گرامی،  
اهم محورها ارائه گردد.

## خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ  
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى  
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى  
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ  
وَاللَّعْنُ الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ  
إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.

## اهداف سفر حج

قَالَ اللَّهُ الْحَكِيمُ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا  
رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ  
يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَاتَّقُونِ يَا  
أُولِي الْأَلْبَابِ﴾<sup>۱</sup>

۱. مراسم حج در ماه‌های معینی انجام می‌شود. هرکس در این ماه‌ها با پوشیدن لباس احرام، حج را بر خود واجب کند، هم‌بستر شدن، گفتن دروغ و ناسزا و نیز قسم خوردن به خدا ممنوع است. در ضمن، هر کار خوبی بکنید، خدا آن را می‌داند. پس برای سفر آخرت زادوتوشه بردارید که بهترین زادوتوشه مراقبت از رفتار است و یک نمونه‌اش هم انجام حج است. بله، در حضور من مراقب رفتارتان باشید ای مردم عاقل! (بقره: ۱۹۷).



ایامی است که کسانی که برای زیارت خانه خدا مستطیع هستند و توفیق پیدا کرده‌اند، عازم سرزمین وحی می‌شوند تا موسم حج فرابرسد و این اعمال مهم سیاسی‌عبادی را به جای آورند. اهداف بسیاری در حج هست؛ [اما] در قرآن دو هدف بسیار مهم و برجسته برای حج مطرح شده است:

## ۱. کسب تقوای الهی

یک هدف از مراسم و مناسک حج و اجرای فرمان خدای متعال درباره حج این است که انسان به تقوا برسد. همین آیه سوره مبارک بقره می‌فرماید: وقتی وارد مراسم و مناسک حج می‌شوید، هرچه می‌توانید زادوتوشه برگزید و از امکانات معنوی حج دست خالی برنگردید.

این زادوتوشه که باید بگیریم و دست خالی برنگردیم چیست؟ ما چه چیزهایی باید با خودمان بگیریم و بیاوریم که دست خالی برنگشته باشیم؟ فرمود: ﴿... فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى...﴾ بهترین زادوتوشه که باید برگزید و با خودتان بیاورید، تقوای الهی است.





همین مسئله تقوا از ارکان نماز جمعه هم هست. نماز جمعه را حج فقرا گفته‌اند؛ برای اینکه اگر دست کسی به زیارت خانه خدا نرسید و مستطیع نشد، هر هفته باید بیاید و آن زاد و توشه را در فضای نماز جمعه در خود تقویت کند.

## ۲. اهل ذکر شدن

دومین هدف بسیار مهم در حج آن است که انسان از غفلت نجات پیدا کند، از چشم داشتن به دست دیگران رها شود و از ظلم به دیگران دست بردارد؛ بخواهد که فقط و فقط خدایی باشد، رضای خدا را کسب کند و خشنودی خدا روزی او شود. خداوند فرمود:

﴿فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ  
أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا  
وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ﴾

**۱** وقتی مراسم و مناسک حج تمام شد، بسیار به یاد

۱. وقتی اعمال حجتان را تمام کردید، خدا را همان طور یاد کنید که پدرانتان را به رسم جاهلیت یاد می‌کردید و بلکه بهتر از آن. بعضی دعاکنندگان این طور دعا می‌کنند: «خدایا، به ما فقط در همین دنیا بده!» خب، دیگر در آخرت بهره‌ای ندارند (بقره: ۲۰۰).



خدا باشید. هر قدر که به پدر و مادرتان فکر می‌کنید، بیشتر از آن به یاد خدا باشید. پس دومین هدف مهم این است که ما اهل ذکر شویم. جالب این است که یکی از ازکان مهم نماز جمعه هم همین ذکر است. قرآن ما را برای [شرکت در] نماز جمعه دعوت می‌کند و می‌فرماید:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۗ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾<sup>۱</sup>

معامله یا هر کار و شغلی را باید کنار بگذاریم و نه معمولی، بلکه با تلاش و کوشش و جدیت تمام و با شتاب و انگیزه و علاقه، در نماز جمعه شرکت کنیم. هر کجا و در هر شهری بودیم، وقت نماز جمعه، وظیفه ما این است که خودمان را برای حضور در صفوف نماز جمعه مهیا کنیم.

۱. مسلمانان! در روز جمعه وقتی برای نماز اذان می‌گویند، به طرف ذکر خدا بشتابید و کسب و کار را رها کنید. این برایتان بهتر است؛ البته اگر به برکت‌هایش پی ببرید (جمعه: ۹).





## اهداف مشترک در حج، نماز جمعه و اعتکاف

این دو هدف مهم هم هدف [نماز] جمعه و هم هدف حج و هم هدف اعتکاف است. الحمد لله سند داریم که در استان ما از قدیم الایام، حداقل از زمان شیخ بهایی، [یعنی از] بیش از چهارصد سال پیش تاکنون اعتکاف در اینجا بوده است. [البته] پیش از آن را نمی دانیم. امروز جوانان بیشتر از گذشته در عرصه اعتکاف حضور دارند. در اعتکاف نیز هم تقوا و هم ذکر [هدف است]؛ زیرا آن هم به نماز جمعه و حج شباهت دارد.

### حدیثی از امام رضا علیه السلام

## درباره تقوا به مثابه معیار شرافت انسان

ایام میلاد حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام است. معمولاً مناسبت‌ها را در خطبه دوم عرض می‌کنیم؛ ولی برای اینکه می‌خواهیم از کلام حضرت علی بن موسی الرضا (صلوات الله و سلامه علیه) استفاده کنیم، در همین خطبه اول، میلاد باسعادت آن حضرت و همچنین میلاد برادر بزرگوار ایشان، حضرت احمد









به موسی علیه السلام را پیشاپیش تبریک عرض می‌کنم. در حدیث از امام رضا علیه السلام است که فرمودند:

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ نَصْرِ الرَّازِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ: قَالَ رَجُلٌ لِلرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ: «وَاللَّهِ مَا عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ أَشْرَفُ مِنْكَ أَبَا.» فَقَالَ: «الْتَّقَوِ شَرَفَهُمْ وَطَاعَةَ اللَّهِ أَحْظَتْهُمْ.» فَقَالَ لَهُ آخَرُ: «أَنْتَ وَاللَّهِ خَيْرُ النَّاسِ.» فَقَالَ لَهُ: «لَا تَحْلِفْ يَا هَذَا. خَيْرٌ مِنِّي مَنْ كَانَ اتَّقَى لِلَّهِ تَعَالَى وَأَطْوَعَ لَهُ. وَاللَّهِ مَا نَسِخَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: ﴿... وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ...﴾»<sup>۱</sup>،<sup>۲</sup>

شخصی به نام نصر رازی می‌گوید: به امام رضا علیه السلام عرض کردم: «حضرت علی بن موسی الرضا، در روی زمین هیچ‌کس آباواجدادی شریف‌تر و بالاتر و

۱. اشاره به آیه ۱۳ سوره حجرات: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ» ترجمه: مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم؛ اما به ملت‌ها و نژادهای مختلفی تقسیمتان کردیم تا همدیگر را بشناسید. این‌ها که ملاک برتری نیست؛ بلکه باارزش‌ترین شما از نظر خدا باتقواترین شماست؛ زیرا خدا دانای آگاه است.  
۲. محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق)، عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۱، بیروت: الاعمى للمطبوعات، ۱۴۰۴ق، ص ۲۶؛ ترجمه: ابو عبد الله محمد بن نصر رازی می‌گوید: شنیدم پدرم می‌گوید: مردی به امام رضا علیه السلام عرض کرد: «قسم به خدا! روی زمین کسی از نظر نژاد بهتر از شما نیست.» فرمود: «تقوی و پرهیزگاری آن‌ها را به این مقام رسانده و اطاعت و بندگی موجب مقام آن‌ها شده است.» دیگری عرض کرد: «به خدا تو از تمام مردم بهتری!» فرمود: «این قسم را نخور. بهتر از من کسی است که پرهیزگارتر از من باشد و بیشتر از خدا اطاعت کند. به خدا قسم این آیه منسوخ نشده است: <... إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ...>» (باارزش‌ترین شما از نظر خدا باتقواترین شماست).



باعظمت‌تر از شما ندارد.) یعنی شما در این زمینه یگانه هستید. همه این را می‌دانیم و در دل همه ما علاقه‌مندان به خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام این معرفت به امام هست. نصر رازی این معرفت را اظهار کرده است.

[راوی ادامه می‌دهد که] وقتی من این را گفتم، امام فرمود: «**التَّقْوَى شَرَفُهُمْ وَطَاعَةُ اللَّهِ أَحْظَثُهُمْ.**» («آنچه به آبا و اجداد ما شرافت و منزلت داده است، تقوای الهی است و اطاعت خدا آن‌ها را باعظمت کرده است.») یعنی به همه علاقه‌مندان‌شان پیغام دادند که هرکس می‌خواهد شریف باشد و کرامت و عظمت و عزت داشته باشد، همه این‌ها با تقوا میسر است. شخص دیگری در همان مجلس به امام رضا علیه‌السلام عرض کرد: «**أَنْتَ وَاللَّهِ خَيْرُ النَّاسِ.**» («آقا جان! شما بهترین آدم‌ها هستید.») هرکس از ما به محضر علی بن موسی الرضا علیه‌السلام مشرف می‌شد، همین را می‌گفت. همه ما همین فکر را می‌کنیم. او هم ذوق زده شد از اینکه در خدمت امام است و گفت: «آقا! شما خیلی خوب هستید؛ بهترین‌ها هستید.» قسم هم یاد کرد.



حضرت به او فرمود: «لَا تَخْلِفُ يَا هَذَا. خَيْرٌ مِنِّي مَنْ كَانَ أَتَقَى لِلَّهِ تَعَالَى.» قسم نخور. بهتر از من کسی است که تقوای او از من بیشتر باشد. چه بسا به آبا و اجدادشان یعنی رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام، فاطمه زهرا عَلَيْهَا السَّلَام، امام حسن مجتبی عَلَيْهِ السَّلَام و امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام اشاره کردند؛ [یعنی] همه آبا و اجداد من بسیار با عظمت بودند. قانون این است که هرکس تقوای بیشتری دارد او بهترین است.

این تمجید از حضرت را در راستای تربیت ما جهت داده‌اند و گفته‌اند: شما هم می‌خواهید بهترین باشید؟ در خانواده، اداره و محل کار، در شهر و روستا و محله یا هر جا که زندگی می‌کنید، [آیا می‌خواهید] بهترین باشید؟ مغازه‌دار، نانوا، راننده تاکسی، کشاورز یا به‌عنوان همسر یا فرزند، [آیا] می‌خواهید بهترین باشید؟

حضرت راهنمایی کردند: سراغ تقوا بروید. این تقواست که انسان را بهترین می‌کند. سپس شاهد آوردند و فرمودند: این آیه قرآن که نسخ نشده است: ﴿...إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ...﴾ تا قیامت، این آیه



تابلویی جلوی چشم ما مردم است که هرکس تقوای بیشتری دارد، کرامت و شرف و فضایل انسانی او بیشتر از دیگران است.

## حدیثی از امام رضا علیه السلام درباره آداب رفتار خواهران و برادران دینی

حدیث دوم را هم از امام رضا علیه السلام عرض می‌کنم با ذکر صلواتی بر پیامبر و آل پیامبر. در این حدیث، حسن بن جهم می‌گوید: من در محضر امام رضا علیه السلام بودم. برادر ایشان، زید بن موسی هم بود. امام رضا علیه السلام به برادرشان زید می‌فرمودند:

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْجَهْمِ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَعِنْدَهُ زَيْدُ بْنُ مُوسَى أَخُوهُ وَهُوَ يَقُولُ: «يَا زَيْدُ، اتَّقِ اللَّهَ؛ فَإِنَّهُ بَلَّغَنَا مَا بَلَّغْنَا بِالتَّقْوَى. فَمَنْ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ وَلَمْ يُرَاقِبْهُ، فَلَيْسَ مِنَّا وَلَسْنَا مِنْهُ. يَا زَيْدُ، أَيَّاكَ أَنْ تُهَيِّنَ مَنْ بِهِ تَصُولُ مِنْ شِيعَتِنَا؛ فَيَذْهَبَ نَوْرُكَ. يَا زَيْدُ، إِنَّ شِيعَتَنَا إِنَّمَا أَبْغَضَهُمُ النَّاسُ وَعَادُوهُمْ وَاسْتَحَلُّوا دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ لِمَحَبَّتِهِمْ لَنَا



وَاعْتَقَادِهِمْ لَوْلَايَتِنَا. فَإِنَّ أَنْتَ أَسَأْتَ إِلَيْهِمْ، ظَلَمْتَ  
 نَفْسَكَ وَأَبْطَلْتَ حَقَّكَ.» قَالَ الْحَسَنُ بْنُ الْجَهْمِ: ثُمَّ  
 اِلْتَفَتَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَيَّ فَقَالَ لِي: «يَا ابْنَ الْجَهْمِ،  
 مَنْ خَالَفَ دِينَ اللَّهِ، فَأَبْرَأُ مِنْهُ؛ كَائِنًا مَنْ كَانَ مِنْ  
 أَيِّ قَبِيلَةٍ كَانَ. وَمَنْ عَادَى اللَّهَ، فَلَا تُوَالِيهِ؛ كَائِنًا مَنْ  
 كَانَ مِنْ أَيِّ قَبِيلَةٍ كَانَ.» فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ،  
 وَمَنْ الَّذِي يُعَادِي اللَّهَ تَعَالَى؟ قَالَ: «مَنْ يَعْصِيهِ»<sup>۱</sup>.

«يَا زَيْدُ، اِتَّقِ اللَّهَ؛ فَإِنَّهُ بَلَّغَنَا مَا بَلَّغْنَا بِالتَّقْوَى.»: تقوای  
 الهی را جدی بگیر. این جایگاه خوبی که خدا به ما  
 عنایت فرموده است، ما بر اساس تقوا به آن رسیدیم.  
 برخی می‌گویند: «زرنگ باش تا به جایی برسی.»  
 بسیاری از کسانی که این را می‌گویند، ممکن است  
 سر از زندان در بیاورند؛ زیرا «زرنگی» به معنای کلک و

۱. همان، ص ۲۶۰؛ ترجمه: روایت است از حسن بن جهم مروی که گفت: خدمت امام رضا علیه السلام بودم. برادرش زید بن موسی علیه السلام نیز نزد او بود. آن حضرت می‌فرمود: ای زید، تقوای خدا را پیشه کن. ما به هرچه رسیده‌ایم از تقوا رسیده‌ایم. پس هرکس تقوای خدا را پیشه نکند و از این امر مراقبت نکند، از ما نیست و ما از او نیستیم. ای زید، مبادا توهین کنی به کسی از شیعیان ما که به او برمی‌خوری؛ که در این صورت این نور تو می‌رود. ای زید، شیعیان ما نامردمان از آنان کینه دارند، با آنان دشمنی می‌ورزند و خون و مال ایشان را حلال می‌دانند؛ برای اینکه به ما محبت دارند و به ولایت ما معتقد هستند. بنابراین اگر تو به آن‌ها بدی کنی، بر خود ستم کرده‌ای و حقت را باطل نموده‌ای.

حسن بن جهم می‌گوید: سپس حضرت امام رضا علیه السلام رو به من کرد و فرمود: ای پسر جهم، هرکس با دین خدا مخالفت کند، از او برائت و بی‌زاری بجوی؛ هرکس و از هر قبیله‌ای می‌خواهد باشد. هرکس با خدا دشمنی کند، تو با او دوستی نکن؛ هرکس و از هر قبیله‌ای می‌خواهد باشد. عرض کردم: یا بن رسول الله، کیست که با خدا دشمنی کند؟ فرمود: هرکس معصیت خدا را نماید.







حیله و تقلب و نیرنگ را پیش می‌گیرند. کاری که معاویه می‌کرد؛ اما ائمه ما تقوا را در نظر می‌گرفتند.

**«فَمَنْ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ وَلَمْ يُرَاقِبْهُ، فَلَيْسَ مِنَّا وَلَسْنَا مِنْهُ.»**

ای زید، برادر من، اگر کسی تقوای الهی را رعایت نکند، رابطه‌اش را با خدا قطع کند، عهد و پیمان‌ش را با خدا بشکند و خدا را همیشه و همه جا حاضر و ناظر بر اعمال خودش نبیند، نه او از ماست و نه ما از او هستیم؛ هرچند برادر ما باشد. او که با خدا رابطه ندارد، چرا ما باید با او رابطه داشته باشیم؟! اگر کسی با خدا رابطه نداشت، ما فقط یک رابطه می‌توانیم با او داشته باشیم و آن هم رابطه هدایت‌گری است؛ یعنی بگوییم: بیا با خدا رابطه برقرار کن. همان کاری که امام رضا علیه السلام با برادرش زید می‌کند.

**«يَا زَيْدُ، إِيَّاكَ أَنْ تُهِنَ مَنْ بِهِ تَصُولُ مِنْ شِيعَتِنَا.»** ای

زید، بر حذر باش از اینکه اهانت تو به کسی از شیعیان برسد. به ما هم یاد می‌دهد: آقا یا خانم، پیر یا جوان، مسئول یا غیرمسئول، هرکس هر جا هست؛ خیلی بترسیم از اینکه به کسی ضرر بزنیم، حیثیت کسی را بریزیم یا بی‌مطالعه راجع به این و آن قضاوت کنیم



و حکم صادر کنیم یا حرفی بزنیم. این حرف چیزی نیست که بگوییم و تمام. این تا قیامت دست از سر ما برنمی‌دارد. از این بترسید.

یکی از نتایجش این است که به راحتی راجع به آدم‌ها حرف‌هایی می‌زنیم که نمی‌دانیم. حتی اگر درست هم بگوییم، مگر هر درستی را باید بگوییم؟!

نمی‌دانیم و قضاوت می‌کنیم. امام صادق علیه السلام

فرمودند: قضاوت‌کنندگان چهار دسته هستند. سه

دسته از آن‌ها جهنمی و یک دسته از آن‌ها اهل نجات

هستند. کسی که نمی‌داند و قضاوت ناحق می‌کند،

او جهنمی است. کسی که نمی‌داند و به حق قضاوت

می‌کند، او هم جهنمی است (کسی چیزی گفته و

اتفاقاً درست هم گفته است؛ ولی او که نمی‌دانست

این‌گونه است). کسی که می‌داند و به ناحق قضاوت

می‌کند [او هم جهنمی است]. کسی که می‌داند

و به ناحق [قضاوت می‌کند]، کسی که نمی‌داند

و به ناحق [قضاوت می‌کند] و کسی که نمی‌داند،

هرچند به حق راجع به چیزی قضاوت می‌کند، این‌ها

جهنمی هستند. می‌ماند فقط کسی که می‌داند و



به حق قضاوت می‌کند.

بسیار مهم است. معمولاً روزی نیست که ما آدم‌ها یکدیگر را قضاوت نکنیم. بسیار مستعد لغزش و خطر است. مراقب باشیم! این قضاوت‌ها موجب اختلافات، دودستگی‌ها و دور شدن آدم‌ها از هم می‌شود.

«فَيَذُهَبَ نُورُكَ.» [ای زید،] می‌دانی این قضاوت چه بلایی به سر تو می‌آورد و این آبرویی که ریختی با تو چه می‌کند؟ نور را از تو دور می‌کند. جان تو تاریک و عقل تو خاموش می‌شود. می‌خواهی قرآن بخوانی؛ [ولی] قرآن را نمی‌فهمی و اصلاً حوصله قرآن را نداری؛ برای اینکه آن نور نیست. یک نسخه قرآن جلوی ماست و می‌خواهیم بخوانیم؛ [اما] وقتی تاریک باشد نمی‌بینیم. باید دل نورانی داشته باشیم تا حقایق و جاذبه و مفاهیم قرآن را بفهمیم. اگر دلمان تاریک باشد، قرآن برای ما جاذبه ندارد و علاقه‌ای به قرآن نداریم. ائمه عليهم السلام نور هستند. [اثر گناه این است که] ممکن است علاقه‌ای به ائمه عليهم السلام نداشته باشیم و اسم آن‌ها فقط سر زبان ما باشد.

«يَا زَيْدُ، إِنَّ شَيْعَتَنَا إِنَّمَا أَبْغَضَهُمُ النَّاسُ وَعَادُوهُمْ



وَاشْتَحَلُّوا دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ لِمَحَبَّتِهِمْ لَنَا وَاعْتَقَادِهِمْ لَوْلَايَتِنَا.)):

برخی نسبت به شیعیان ما بغض و کینه دارند و با آنها دشمنی می‌ورزند. مبادا خود ما هم نسبت به [خواهران و] برادران پدر و مادری یا دینی‌مان همین [گونه] باشیم و به جای اینکه به مؤمنان و برادران و خواهران دینی محبت کنیم، به آنها دشمنی بورزیم. [کسانی] هستند که خون مؤمنان و [خواهران و] برادران دینی ما را حلال می‌دانند. این کار را می‌کنند برای اینکه خوششان نمی‌آید که شیعیان به ما علاقه دارند و به ما و ولایت ما معتقدند.

«فَإِنَّ أَنْتَ أَسَأْتَ إِلَيْهِمْ، ظَلَمْتَ نَفْسَكَ وَأَبْطَلْتَ حَقَّكَ.)):

مبادا به این‌ها [شیعیان] بدی کنی. اگر بدی کنی، به خودت هم ظلم کرده‌ای؛ زیرا خدا بدی کردن به مؤمن را تاب نمی‌آورد.

راوی می‌گوید: پس از اینکه با زید این صحبت‌ها را کرد، رو کرد به من و فرمود: «يَا ابْنَ الْجَهْمِ، مَنْ خَالَفَ دِينَ اللَّهِ، فَأَبْرَأُ مِنْهُ؛ كَائِنًا مَنْ كَانَ مِنْ أَيِّ قَبِيلَةٍ كَانَ. وَمَنْ عَادَى اللَّهَ، فَلَا تُوَالِهِ؛ كَائِنًا مَنْ كَانَ مِنْ أَيِّ قَبِيلَةٍ كَانَ.»:

هرکس با دین خدا مخالفت کرد، از او برائت بجوی و

دوری کن و هرکس با خدا دشمنی کرد، با او رفاقت نکن؛ هرکس و از هر طایفه و قبیله‌ای که می‌خواهد باشد.

«فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ، وَمَنِ الَّذِي يُعَادِي اللَّهَ تَعَالَى؟»: کسی که با خدا دشمنی می‌کند و نباید با او دوستی کنیم، او کیست؟ چه کاری دشمنی با خدا [محسوب] می‌شود؟ حضرت فرمودند: «مَنْ يُعْصِيهِ.» کسی که گناه می‌کند و از خدا نافرمانی می‌کند، با او رفاقت نکن.

این‌ها بعضی از سخنان حضرت علی بن موسی الرضا عليه السلام بود که در ایام دهه کرامت و در آستانه میلاد آن حضرت عرض کردم. از خدا متعال ملتمسانه می‌خواهیم که ما را با پیغمبر و آل پیغمبر صلى الله عليه وآله و با حضرت علی بن موسی الرضا عليه السلام محشور بفرماید.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ  
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾

اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾  
لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾  
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾.



## خطبه دوم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ

الأنبياءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٌ  
وَعَلَى عَلِيٍّ اميرالمؤمنين وَعَلَى فاطمة الزهراء  
سَيِّدَةَ نساء العالمين وَعَلَى الحسن والحسين  
سَيِّدَي شباب اهل الجنة وَعَلَى علي بن الحسين  
وَعَلَى مُحَمَّد بن علي وَعَلَى جعفر بن مُحَمَّد  
وَعَلَى موسى بن جعفر وَعَلَى علي بن موسى  
وَعَلَى مُحَمَّد بن علي وَعَلَى علي بن مُحَمَّد وَعَلَى  
الحسن بن علي وَعَلَى الحجة القائم المنتظر  
المهدي صلوات الله وسلامه عليهم أَجْمَعِينَ.  
اوصيكم عباد الله ونفسي بتقوى الله ونظم أمركم.

## دعوت به تقوا

يكديگرا به تقوا سفارش می‌کنیم و همدیگرا یاری  
می‌کنیم برای اینکه با تقوا باشیم و با تقوا زندگی  
کنیم.

مناسبت‌های هفته





## ولادت حضرت امام رضا علیہ السلام

میلااد حضرت علی بن موسی الرضا علیہ السلام را تبریک عرض می‌کنم. باز هم حدیث کوتاهی از آن حضرت عرض می‌کنم تا دل‌هایمان را نورانی کند. حضرت فرمودند: «مَنْ فَرَّجَ عَنِ مُؤْمِنٍ، فَرَّجَ اللَّهُ عَنْ قَلْبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.» اگر گرفتاری و غصه و غمی را از دل مؤمنی برداریم و گره را از کار مؤمن باز کنیم، روز قیامت که دست ما از همه جا کوتاه است، خدا دل ما را روشن و شاد می‌کند و آنجا برای ما گشایش قرار می‌دهد.

وقتی به پابوسی امام رضا علیہ السلام می‌رویم، همیشه گزارشی هم ببریم و بگوییم: یا علی بن موسی الرضا! آن دفعه که به زیارت شما آمدم تا این دفعه، این مشکلات را برای مردم حل کردم: جایی اختلاف بود؛ اختلاف را برطرف کردم. کسی گرفتار بود و بدهی یا مشکل حقوقی و قضایی داشت؛ گرفتاری او را [برطرف کردم]. هرگونه از دستم برمی‌آمد، برای رفع مشکلات مردم کوشیدم. این گزارش را برای آقا ببریم و دست خالی



۱. محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، ج ۲، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۳ش، ص ۲۰۰؛ ترجمه: کسی که گره از کار مؤمنی بگشاید، خدا هم در روز قیامت، کار بسته او را می‌گشاید.





گزیده بیانات آیت الله عابدینی در خطبه‌های نماز جمعه | ۵ خرداد ماه ۱۴۰۲





به آنجا نرویم.

## ولادت حضرت احمد بن موسی علیه السلام



همچنین ایام میلاد حضرت احمد بن موسی علیه السلام است. خدمت همه شما عزیزان گرامی تبریک عرض می‌کنم. آن حضرت، همراه دو برادر دیگرش، جانشان را برای ولایت امامشان، امام رضا علیه السلام گذاشتند. پس از [تبعید] امام رضا علیه السلام حرکت کردند و از طریق بصره به جنوب ایران آمدند. حضرت احمد بن موسی علیه السلام در مدینه شخصیت برجسته‌ای بود و برخی گمان می‌کردند پس از امام کاظم علیه السلام او امام خواهد شد. لذا در مدینه جمعیتی به در خانه او رفتند، با او همراه شدند و به سمت مسجد آمدند. وقتی در مسجد مستقر شدند، شروع به صحبت کردند که ما به شما علاقه داریم و جمع شدیم و به دنبال شما راه افتادیم که با شما در امر امامت بیعت کنیم. شروع کردند به بیعت کردن. وقتی بیعت آنها تمام شد، این شخصیت بزرگوار برای سخنرانی بالای منبر رفت. در منبر، کاملاً به این جماعت فهماند: شما اهل ولایت هستید، اما



قرار نبود با من بیعت کنید؛ بلکه قرار بود با امامتان بیعت کنید. آن امام من نیستم. [سپس] با همین جماعت همراه شد.

گاهی کسی از گوشه‌ای بلند می‌شود و ابراز می‌کند: «من می‌خواهم [امام باشم].» مثلاً در مقابل رهبر ما [اتفاق افتاده و] قبلاً در مقابل امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ [نیز] این اتفاقات می‌افتاد. [البته] خاطرات شیرین هم داریم. مثلاً حضرت آیت‌الله اراکی، این عالم ربانی بزرگوار و مرجع و فقیه بزرگ، در سنین کهولت در جماران خدمت امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ رفت. وقتی نگاه او به امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ افتاد، چنین گفت: «السلام علیک یا بن رسول الله.» یعنی من آمدم با تو بیعت کنم. سن من از تو بیشتر است؛ اما آن جایگاهی که خدا برای تو در نظر گرفته است، همه ما باید [به آن احترام بگذاریم].

امروز هم همه ما وظیفه داریم با امام و رهبر حکیم خودمان هماهنگی داشته باشیم. اگر کسانی هستند که دل و روحیه‌شان در جاهای دیگر است، ما وظیفه داریم [آن‌ها را] هدایت کنیم. همان کاری که احمد بن موسی السَّلامُ عَلَيْهِ کرد. او فقط حرف نزد؛ بلکه با برادرهایش



حرکت کرد. نقل می‌کنند: وقتی حرکت کردند، جمعیت انبوهی با آنها همراه شدند. از هر شهری که عبور می‌کردند تا به شیراز بیایند، به جمعیت آنها اضافه می‌شد. همه هم می‌دانستند که آنها برای ولایت حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام قیام کرده‌اند. البته در شیراز جنگی درگرفت و منجر به شهادت احمد بن موسی علیه السلام و یاران آن حضرت شد.

پس از شهادت امام کاظم علیه السلام و پیش از اینکه امام رضا علیه السلام از مدینه به سمت توس بیایند، این جمعیت بعد پس از سخنرانی احمد بن موسی علیه السلام به محضر امام رضا علیه السلام مشرف شدند. آنجا امام رضا علیه السلام برای آنها دعا کرد که عاقبت به خیر و سعادت‌مند باشند. همین طور هم شد و به مقام شهادت رسیدند.

## سالروز آزادسازی جنوب لبنان

مناسبت آزادسازی جنوب لبنان [را در پیش داریم].



آزادسازی جنوب لبنان در سال‌ها پیش، اولین پیروزی بزرگ و چشمگیری بود که حزب‌الله لبنان به دست آورد و اولین سیلی محکمی بود که حزب‌الله با دست خالی بر صورت صهیونیست‌ها نواخت و آن‌ها تلخی شکست را چشیدند. سپس روحیه حزب‌الله قوی شد و صهیونیست‌ها ضعیف شدند. تا امروز هر روز ضعیف‌تر می‌شوند. همان زمان، سید حسن سخنرانی معروفی داشت و قسم یاد کرد و گفت: «(إسرائيل هذه أوهن من بيت العنكبوت.)» رژیم صهیونیستی از خانه عنکبوت هم سست‌تر و ضعیف‌تر است. آن زمان صهیونیست‌ها خودشان را بسیار قوی نشان می‌دادند؛ ولی سید واقعیت را این چنین دید. الان همه عالم می‌دانند و خود صهیونیست‌ها هم اعتراف می‌کنند که بسیار بیچاره و درمانده و ضعیف و از درون هم پوسیده هستند. یعنی آن‌ها را اختلافات داخلی زمین می‌زند و موشک‌های ما هم نقش خودشان را به خوبی ایفا می‌کنند.

## رحلت حضرت امام خمینی رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ

در ایام خرداد، ذهن و فکر ما متوجه عظمت شخصیت



بزرگوار حضرت امام رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ است. [ایشان] فرمودند: «تجربه‌ای که ما از دنیا در این سال‌های طولانی داریم این است که مسلمان‌ها، ولو اینکه یک عده کمی باشند، وقتی در مقابل خصم خودشان مقاومت کنند، اگرچه خصم آنان ابرقدرت‌ها هم باشند، پیروز هستند.»<sup>۱</sup> این تجربه قرآنی است: ﴿...كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ...﴾<sup>۲</sup> چه بسا گروهی اندک بر گروه بسیاری پیروز شوند؛ به اذن خدا و اگر با خدا هماهنگ باشند. انقلاب اسلامی ما همین [گونه] بود. جنگ‌های رسول اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نیز شاهد همین معنا هستند. همیشه پیغمبران خدا السَّلَامُ عَلَيْهِمُ و ائمه ما پیروز بودند. در کربلا هم، پیروز حقیقی میدان حضرت

۱. سیدروح‌الله موسوی خمینی رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ، صحیفه امام رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ، (سخنرانی در جمع شورای مرکزی حزب الله لبنان)، ۹ اسفند ۱۳۶۶، ج ۲۰، تهران: تنظیم و نشر آثار امام رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ، ص ۴۸۵.

۲. اشاره به آیه ۲۴۹ سوره بقره: ﴿فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ كَرَمٌ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾

ترجمه: طالوت همین که با لشکریانش راه افتاد، این‌طور هشدار داد: «خدا با نهر آبی امتحانتان می‌کند: هرکه از آن بنوشد، دنباله‌رو من نیست و هرکه اصلاً به آن لب نزد، دنباله‌رو واقعی من است؛ البته هرکه کف دستی بنوشد، اشکالی ندارد.» جز عده کمی، همگی از آن نوشیدند و از سپاه جدا شدند!

همین که طالوت با مؤمنان همراهش از آن نهر آب عبور کردند و به راه خود ادامه دادند، آن‌هایی که کف دستی از آب نوشیده بودند، گفتند: «در حال حاضر، ما قدرت مقابله با جالوت و سپاهیان را نداریم!» اما کسانی که اصلاً لب به آب نزنده بودند و آرزوی شهادت را در دل می‌پروراندند، گفتند: «چه گروه‌های کم‌تعدادی بوده‌اند که به‌خواست خدا، بر گروه‌های پرتعداد پیروز شده‌اند. بله، خدا در کنار اهل صبر است.»

ابا عبدالله عليه السلام بود؛ زیرا به اذن خدا قیام کرد. کسانی که هم در دنیا و هم آخرت، روسیاه و سرنگون شدند و شکست خوردند، دشمنان خدا بودند. این فرمایش امام از این خاستگاه‌های ایمانی و دینی است.

## روز نسیم مهر؛ روز حمایت از خانواده زندانیان

مناسبت دیگر روز ((نسیم مهر))، روز حمایت از خانواده زندانیان است. همسر و فرزندان زندانیان گناهی نکرده‌اند؛ [ولی] زندگی‌شان بحرانی می‌شود. ممکن است درآمد نداشته باشند و گرفتار باشند. حمایت از آنها وظیفه است. حضرت امام صادق عليه السلام، از آبا و اجدادشان نقل کردند تا حدیث را به رسول خدا صلى الله عليه وآله رساندند:

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ  
السَّلَامُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ:  
«كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَالِدَالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ وَاللَّهُ  
عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ»<sup>۱</sup>.

۱. محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، ج ۴، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۳ش، ص ۲۷؛ ترجمه: هر کار نیکی صدقه است، و رهبر و راهنمای نیکی چون نکوکار است، همچنین خدای تعالی فریادرسی



«كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ»: هر کار خوبی انجام بدهید، صدقه است. گاهی ممکن است پولی برای صدقه در دست نداشته باشیم؛ ولی یک کلمه می‌گوییم که این کلمه دلی را شاد می‌کند یا آدم مأیوس و زمین خورده‌ای را امیدوار و سرپا می‌کند. اگر چنین اتفاقی بیفتد، این هم صدقه است.

«وَالذَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ وَاللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ إِغَاثَةَ اللَّهْفَانِ.»: هرکس دیگران را به سمت خوبی و خیر راهنمایی کند، [مانند کسی است که آن کار خیر را انجام داده است]. خدا رسیدن به داد انسان گرفتار را بسیار دوست دارد. [اگر] می‌خواهیم خدا ما را دوست داشته باشد، یک راهش این است که سراغ [انسان] گرفتاری را بگیریم و گرفتاری او را حل کنیم. خدا هم گرفتاری‌های ما را به آسانی تبدیل خواهد کرد.

## سالروز افتتاح اولین دوره مجلس شورای اسلامی

اولین دوره مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۵۹ افتتاح شده است. رهبر ما راجع به مجلس یازدهم





فرمودند: مجلس یازدهم مظهر امید و انتظار مردم است. البته ایشان سپس توضیح دادند و گفتند: اگر نماینده‌ای جایی طور دیگری رفتار می‌کند، من او را نمی‌گویم.<sup>۱</sup> بلکه مجلس را به‌طور کلی می‌گویم. منظور حضرت آقا نمایندگان است که در مسیر عدالت و رفع گرفتاری‌های مردم حرکت می‌کنند. ما هم از نمایندگان خودمان انتظار داریم.

وظیفه نمایندگان مجلس نظارت بر اجرای دقیق قوانین است. باید ببینند: آیا در استان ما قوانین اجرا می‌شوند؟ آیا درست اجرا می‌شوند؟ آیا کسی قانون را دور نمی‌زند؟ آیا کسی سر قانون کلاه نمی‌گذارد؟ بعضی مفسد در استان ما اتفاق افتاد. در بخش مربوط به مجلس، [کمیسیون] اصل نود نباید می‌گذاشت این فاجعه اتفاق بیفتد. چرا در آن زمان، [کمیسیون] اصل نود وظیفه خودش را انجام نداد؟ اتفاقاً یکی نمایندگان قزوین در مجلس مسئولیت [کمیسیون] اصل نود را [بر عهده] داشت. مردم، بروید مطالعه کنید و ببینید چرا کاری انجام ندادند.

۱. نک: سیدعلی خامنه‌ای علیه السلام، «بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی»، سایت خامنه‌ای، آی آر، ۳ خرداد ۱۴۰۲.



اخيراً من بعضی گلایه‌ها را به نایب‌رئیس سابق مجلس، آقای نیکزاد گفتم. ایشان به یکی از نمایندگان مأموریت داد و گفت: «شما دنبال کنید. این مسئله در [کمیسیون] اصل نود پیگیری شود.» ولی اصلاً دیگر صدایی شنیده نشد! شاید همان اظهارات نایب‌رئیس مجلس را هم خاموش و سرد کردند که او هم دیگر این اظهارات را نکند.

ما انتظار داریم نمایندگان محترم مجلس در احیای حقوق مردم، نظارت بر اجرای قوانین و برخورد با نادیده‌گرفتن قانون دقت لازم را داشته باشند تا مشمول عنایت امام‌المسلمین و رهبر انقلاب اسلامی مُتَّ شوند. البته از زحمات و تلاش‌های نمایندگان محترم و پیگیری‌های آن‌ها هم تشکر می‌کنیم.

**موشک‌های دوربرد سپاه پاسداران؛  
آماده‌شلیک به سرزمین‌های اشغالی**



تاکنون انواع و اقسام موشک با برد دوهزار کیلومتر داشتیم؛ اما این آخرین موشک صهیونیست‌ها را به خوبی وحشت‌زده کرد. بعضی می‌گویند: «(بدجوری وحشت [زده کرد].)» نه، صهیونیست‌ها را خوب جوری وحشت‌زده کرد! این موشک چهار ویژگی دارد که شاید هر موشکی این ویژگی‌ها را با هم نداشته باشد: یکی اینکه دوهزار کیلومتر برد دارد. یعنی لازم نیست آن را از سر مرزهای غربی کشورمان شلیک کنیم. [اگر] از داخل کشورمان هم شلیک کنیم، به شهرهای غصب‌کرده صهیونیست‌ها می‌رسد. ویژگی دوم این است که با این برد طولانی، نقطه‌زن هم هست. ویژگی سوم این است که رادارگریز است. یعنی رادارهای دشمن نمی‌تواند مسیر این موشک را تشخیص بدهند تا بتوانند جلوی آن را بگیرند یا ضد آن را فعال کنند. ویژگی وحشتناک آن برای صهیونیست‌ها این است که کلاهک آن ۱۵۰۰ کیلوگرم وزن دارد. این مثل موشک‌های نوار غزه یا لبنان نیست که صهیونیست‌ها بتوانند با آن کنار بیایند. این [موشک] صهیونیست‌ها را برکنار می‌کند.



[بر اساس] آنچه از صحبت‌های سید حسن در همین روزها شنیدیم، الان انگیزه فرار از سرزمین‌های اشغالی، نه [فقط] در نیروهای مسلح، بلکه در همه صهیونیست‌ها، در سرزمین‌های غصبی جدی شده است. ان شاء الله امیدواریم خبرهای خوشی در پیش باشد.

## لزوم صرفه جویی در مصرف آب و برق و انرژی

مصرف آب و برق و انرژی بسیار مهم است. اگر به این‌ها توجه کنیم، خدا عنایت می‌کند و دل ما را روشن می‌کند. پارسال ما سال آبی خوبی نداشتیم. امسال وضع ما از پارسال هم سخت‌تر است. این‌ها را نباید شوخی گرفت! همه باید دست به دست هم بدهیم و در مصرف آب و برق صرفه جویی کنیم. اگر خودمان به خودمان رحم نکنیم، ممکن است مشمول رحمت خدا هم نشویم. خودمان به خودمان رحم کنیم.

## لزوم رسیدگی مسئولان به قیمت و کیفیت نان

مطلب دیگر موضوع نان است. مخصوصاً وقتی قیمت نان خیز برمی‌دارد، کار را برای مردم مشکل می‌کند.



ما از مسئولان محترم جداً می‌خواهیم که موضوع نان را هم در کمیت و هم در کیفیت [رسیدگی کنند]. وزن این سنگ همین طور کم نشود! البته می‌دانیم که مسئولان راه‌های مختلفی را در پیش گرفته‌اند تا نان سالم و باکیفیت به دست ما برسد. البته نانوایان باید خیلی همت کنند، مردم هم باید حمایت کنند و مسئولان هم باید جدیت خودشان را افزایش بدهند تا نان سالم و باکیفیت به سهولت [به دست مردم برسد]. قرار نیست برای یک نان سنگ مدتی وقت ما در صف بگذرد! باید کاری کنیم که نان باکیفیت به آسانی در اختیار مردم قرار بگیرد. از خدای متعال می‌خواهیم که فضل و برکت و رحمت خودش را شامل حال همه ما قرار بدهد.

## دعای پایانی

پروردگارا! ما را با قرآن و اسلام و اهل بیت علیهم‌السلام زنده  
بدار، با قرآن و اسلام و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام



بمیران و با قرآن و اسلام و اهل بیت علیهم السلام محشور بفرما؛  
سایه عزت و اقتدار رهبر حکیم انقلاب، امام مسلمانان  
و مستضعفان را بر سر همه ما مستدام بدار؛  
لحظه مرگ ما را لحظه نجات، آسایش، آرامش،  
سعادت و عاقبت به خیری ما قرار بده؛  
مرگ ما را شهادت در راه خودت مقرر بفرما؛  
پروردگارا! حکومت اسلامی ما را به حکومت جهانی  
امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف متصل بفرما؛  
شهدای انقلاب و امام شهیدان را با انبیا و اولیا السلام علیهم  
محشور بفرما.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ  
وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ فِي مَشَارِقِ  
الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا، تَابِعِ اللَّهُمَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ،  
إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ  
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾  
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.





سازمان اسناد و کتابخانه ملی  
جمهوری اسلامی ایران